

Handläggare
Holström Ingrid
Håkansson Katarina

Datum
2016-06-08

Diarienummer
UBN-2016-2488

Utbildningsnämnden

Ansvarsfördelning avseende Ungdomsteamets drogförebyggande arbete

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att i enlighet med bifogat förslag ge förvaltningen i uppdrag att i samarbete med socialförvaltningen utarbeta rutiner för tydlig arbetsgång vid misstanke om missbruk hos elever, samt

att inte teckna förnyat avtal med socialnämnden avseende Ungdomsteamet när nuvarande avtal upphör den 31 december 2016.

Ärendet

Utbildningsnämnden har i verksamhetsplanen för 2016 beslutat att bedöma om tidigare politiska satsningar och utökade kostnader behöver omprövas för att säkerställa resurser till prioriterade aktiviteter.

Utbildningsnämnden har ett avtal med socialnämnden avseende alkohol- och drogförebyggande insatser till grund- och gymnasieelever. Avtalet, som gäller till den 31 december 2016, innebär att utbildningsnämnden delfinansierar Ungdomsteamet (del av Ungdomscentrum inom socialnämndens ansvarsområde). Utbildningsförvaltningen bedömer att ansvarsfördelningen i avtalet avseende drogtestar inte är tillräckligt rättssäker.

Förslag till ändrad ansvarsfördelning avseende Ungdomsteamets arbete redovisas i bilaga.

I nuvarande organisation har utbildningsnämnden och socialnämnden ett delat ansvar för finansieringen av Ungdomsteamet. Skolor kan också utan kontakt med socialtjänsten hänvisa elever till Ungdomsmottagningen. Detta arbetssätt blir för eleverna inte rättssäkert och skolorna får en roll som de inte har befogenhet att ha. Utbildningsförvaltningen föreslår därför att gränsdragningen tydliggörs och att utbildningsnämndens ekonomiska ansvar för Ungdomsteamet upphör.

Konsekvenser för barn/elever

Elever och vårdnadshavare kommer även i fortsättningen kunna få stöd och hjälp av Ungdomsteamet vid misstanke om alkohol- och drogmisbruk. Kontakten med Ungdomscentrum kommer enligt förslaget att ske via socialtjänstens istället för direkt via skolan. Det kan finnas en risk att elever och vårdnadshavare upplever att det då blir svårare att få hjälp och uppfattar detta som en försämring. Nya rutiner för samarbetet mellan socialtjänst och skola ska tydliggöra arbetsgången och garantera att elever och föräldrar också fortsättningsvis får det stöd de behöver. Med de nya rutinerna följer också en ökad rättssäkerhet för eleverna.

Ekonomiska konsekvenser

Utbildningsnämndens kostnader minskar med 1 950 tkr

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör

Handläggare
Ingrid Holström
Katarina Håkansson

Datum
2016-06-08

Diarienummer
UBN-2016-2488

Utbildningsnämnden

Förslag till ändrad ansvarsfördelning för ungdomsteamets drogförebyggande arbete

Bakgrund

Utbildningsnämnden har i verksamhetsplanen för 2016 beslutat att bedöma om tidigare politiska satsningar och utökade kostnader behöver omprövas för att säkerställa resurser till prioriterade aktiviteter.

Utbildningsnämnden har ett avtal med socialnämnden avseende alkohol- och drogförebyggande insatser till grund- och gymnasieelever. Avtalet, som gäller till den 31 december 2016, innebär att utbildningsnämnden delfinansierar Ungdomsteamet (del av Ungdomscentrum inom socialnämndens ansvarsområde). Utbildningsförvaltningen bedömer att ansvarsfördelningen i avtalet avseende drogtestar inte är tillräckligt rättssäker.

Nuvarande organisation och kostnader

Ungdomsteamets uppdrag innebär att arbeta med alkohol- och drogförebyggande arbete genom att identifiera och hjälpa ungdomar där misstanke finns om alkohol- och drogmissbruk. Målgruppen för Ungdomsteamets arbete är ungdomar som befinner sig i riskzonen för missbruk eller annat destruktivt beteende. Ungdomar och/eller föräldrar kan själva kontakta Ungdomsteamet och få rådgivning och hjälp. All kontakt med Ungdomsteamet och den övriga verksamheten hos Ungdomscentrum är kostnadsfri. Finns oro från skolan om missbruk av alkohol eller narkotika hos en elev kan Ungdomsteamet erbjuda ungdomar och föräldrar råd och stödsamtal. Möjlighet finns även för ungdomar att på skolans initiativ lämna övervakade urinprover för droganalyser. Skolan meddelas alltid resultatet. I Ungdomsteamet arbetar socionomer, undersköterskor och leg. psykoterapeut. Utbildningsnämnden bidrar år 2016 till verksamheten med 1 950 tkr.

Under 2015 hade teamet kontakt med ca 580 ungdomar varav 300 lämnat urinprov, en fjärdedel av dessa är grundskoleelever. De flesta ungdomar skriver kontrakt för provtagning för 3 månader.

Skolans ansvar är enligt socialtjänstlagen att anmäla till socialtjänsten när misstanke finns att en elev använder droger. Denna anmälningsplikt råder till dess att eleven fyller 18 år. Även om uppgifterna är svårbedömda eller obestyrkta ska anmälan göras. Skolorna har också utifrån skollagen ett ansvar att med stöd av elevhälsan arbeta hälsofrämjande och förebyggande och stödja elevernas lärande. Vidare har rektor enligt läroplanen ett ansvar för att riskerna med tobak,

alkohol och andra droger tas upp i undervisningen i olika ämnen.

Skolinspektionen avråder från att skolor tar ett ansvar för drogtester eftersom det är svårt att bedöma om ett drogtest faktiskt genomförs frivilligt – det vill säga med ett fullt och reellt samtycke, utan tvång. Skolan får inte använda våld, påtryckningar, hot om sanktioner eller andra metoder för att tvinga en elev att gå med på att göra ett drogtest. Skolinspektionen menar att skolan alltid bör ta kontakt med berörda myndigheter, som socialtjänsten, polisen och sjukvården vid misstanke om drogmisbruk hos en elev.

I nuvarande organisation har utbildningsnämnden och socialnämnden ett delat ansvar för finansieringen av Ungdomsteamet. Skolor kan också utan kontakt med socialtjänsten hänvisa elever till Ungdomsmottagningen. Detta arbetssätt blir för eleverna inte rättssäkert och skolorna får en roll som de inte har befogenhet att ha. Utbildningsförvaltningen föreslår därför att gränsdragningen tydliggörs och att utbildningsnämndens ekonomiska ansvar för Ungdomsteamet upphör.

Förslag till förändring

Utbildningsförvaltningen föreslår att avtalet om samfinansiering av Ungdomscentrum upphör och att nya rutiner utarbetas för samspelet mellan skolor och socialtjänsten om det finns misstanke om missbruk. Förslaget syftar till att skapa rutiner som ger tydlig arbetsgång vid misstanke om missbruk. Förslaget innebär också en prioritering så att utbildningsnämndens resurser används i första hand till utbildningsuppdraget.

Socialtjänsten har ett ansvar för stöd till barn och unga vid oro för missbruk och de har också befogenhet att ta initiativ till drogtest. Ovanstående innebär att Ungdomsteamets verksamhet tillhör socialtjänstens ansvar och att det inte bör vara skolor som tar initiativ till drogtest. Då en skola misstänker att en elev använder droger ska alltså en anmälan göras till socialtjänsten. Det är därefter socialtjänsten som bedömer om det finns behov av drogtest eller om andra insatser behövs. Drogtestning kommer liksom idag att kunna ske hos Ungdomsteamet.

Avtalet mellan socialnämnden och utbildningsnämnden som löper under 2016 bör följaktligen inte förlängas. Istället bör nuvarande rutiner för samarbete mellan verksamhet hos socialförvaltningen och skola revideras för att tydliggöra ansvarsfördelning och arbetsgång enligt ovan.

Konsekvenser för barn/elever

Elever och vårdnadshavare kommer även i fortsättningen kunna få stöd och hjälp av Ungdomsteamet vid misstanke om alkohol- och drogmisbruk. Kontakten med Ungdomscentrum kommer enligt förslaget att ske via socialtjänstens istället för direkt via skolan. Det kan finnas en risk att elever och vårdnadshavare upplever att det då blir svårare att få hjälp och uppfattar detta som en försämring. Nya rutiner för samarbetet mellan socialtjänst och skola ska tydliggöra arbetsgången och garantera att elever och föräldrar också fortsättningsvis får det stöd de behöver. Med de nya rutinerna följer också en ökad rättssäkerhet för eleverna.

Ekonomiska konsekvenser

Utbildningsnämndens kostnader minskar med 1 950 tkr.

